

Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
Академія Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)
Донецький юридичний інститут МВС України
Інститут права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного
гуманітарного університету (м. Одеса)
Львівський державний університет внутрішніх справ
Придніпровський районний суд (м. Черкаси)
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Центральне міжрегіональне управління Міністерства юстиції (м. Київ)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Травневі правові читання

***Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та викладачів
закладів вищої освіти***

7 травня 2020 року

м. Черкаси

Редакційна колегія

ГВОЗДЬ Віктор – т. в. о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, професор, заслужений працівник цивільного захисту України;

ТИЩЕНКО Олександр – заступник начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з навчальної та наукової роботи, кандидат технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України;

БАБІН Борис – професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Інституту права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса), д. ю. н., професор;

БЛЕКА Аліна – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к. ю. н., доцент;

ДЗЮМАН Леся – керівник апарату Придніпровського районного суду м. Черкаси;

КРИСТАЛЬ Тетяна – завідувач кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, д. е. н., доцент;

КУЗНЕЦОВА Людмила – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к. ю. н.;

МИКОЛЕНКО Віктор – професор кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, д. ю. н.

ОБРУСНА Світлана – професор кафедри державно-правових дисциплін Черкаського університету імені Богдана Хмельницького, д. ю. н., доцент;

СВІРЕНЮК Олександр – заступник начальника Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції у Черкаській області Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Київ);

СУКМАНОВСЬКА Лідія – доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Львівського державного університету внутрішніх справ, к. ю. н.;

ТОМЕНКО Микола – професор кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, д. пол. н., професор;

ТЕПТЮК Людмила – доцент кафедри історії та права Черкаського державного технологічного університету, канд. іст. наук, доцент;

ТЕПТЮК Максим – адвокат, член Національної асоціації адвокатів України;

ЧУБАНЬ Вікторія – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к. е. н., доцент.

Травневі правові читання: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти – Черкаси: ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2020. – 470 с.

ISBN

Матеріали збірника присвячені актуальним проблемам, що стосуються сучасного стану юридичної науки в Україні. У публікаціях досліджуються: теорія та історія держави і права; конституційне право; муніципальне право; цивільне право і цивільний процес; сімейне право; господарське право, господарсько-процесуальне право; трудове право; право соціального забезпечення; земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право; кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність; судоустрій; прокуратура та адвокатура; міжнародне право.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 12 від 29 квітня 2020 р.)

коронавірус в Ухані. І лише через місяць – 22 січня 2020 року місто Ухань було закрито на карантин, а 24 січня оголошено про карантин в містах навколо. 25 січня 2020 року Центральний Уряд створив керівну групу з протидії епідемії, яку очолив особисто прем'єр-міністр Лі Кецянь. Заступник Прем'єр-міністра Сунь Чуньлань очолила Центральну керівну групу для роботи на передовій лінії в Ухані [4].

Голова Китайської Народної Республіки Сі Цзіньпін надав великого значення спалаху епідемії коронавірусу в Китаї. Він особисто командував і віддавав розпорядження стосовно профілактичних та контрольних робіт, було зроблено цілий ряд важливих вказівок і визначено курс для подолання епідемії. Спеціальні механізми реагування були утворені в усіх департаментах і регіонах. Велика протиепідемічна мережа була створена по всьому Китаю і охопила всі райони від центральних до місцевих. 25 березня 2020 року завдяки ефективному державному управлінню було знято карантин в провінції Хубей. Станом на 29 березня 2020 року в Китаї кількість інфікованих на коронавірус – 81470 осіб, з них померли – 3304 (4,06%) [4]. Причинами, які дозволили, стримати поширення інфекції в Китаї стала жорстка карантинна політика, відповідний розвиток медицини та особиста відповідальність громадян.

Таким чином, розглянувши на прикладі двох країн: України та Китаю особливості управління в період пандемії, можна зробити такий висновок: нині час рішучого та ефективного менеджменту, що передбачає як оперативне керівництво, так і суворий контроль; необхідним є створення тимчасових органів управління спеціальної компетенції для протидії поширення пандемії та ліквідації її наслідків; жорстка карантинна політика, яка передбачає встановлення обмежень окремих конституційних прав і свобод громадянина.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузніченко С. О. Державне управління у надзвичайних ситуаціях: проблеми правового забезпечення. *Юридичний вісник*. 2010. № 3. С. 52–56.
2. Мельниченко О. А. Механізми державного управління надзвичайними ситуаціями: сутність та складові. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnaddy_2018_1_12.pdf
3. Ромін А. Методологічні засади державного управління сферою захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій. *Публічне управління: теорія і практика*. 2013. № 4. С. 41–47.
4. Коронавірус: статистика по країнам. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/coronavirus/geography/> (дата звернення: 29.03.2020).
5. Пандемія коронавірусної хвороби. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 29.03.2020).

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Топузов Д. І.,

НК – Філіпенко Т. В., д-р наук з держ. упр., професор

Маріупольський державний університет

На сьогоднішній день пріоритетним напрямком розвитку демократичної держави є забезпечення зростання рівня добробуту кожного окремого громадянина. Згідно з досвідом розвинутих європейських країн, досягнення даної мети можливе лише за умов якісного державного управління, котре посилює демократичні інститути, ліквідує нерівність можливості доступу до суспільних благ, підвищує

якість суспільних послуг і рівень життя населення [1, 448].

В умовах реформування системи публічних фінансів актуальною є тенденція до децентралізації у державному управлінні, в результаті чого виконання певного ряду повноважень передається місцевим органам влади. Так, фінансова децентралізація дозволяє збалансувати механізми надання суспільних послуг з потребами та уподобаннями жителів місцевих громад [1, 448].

Децентралізація передбачає підвищення ефективності роботи державного механізму й активізації розвитку регіонів на засадах демократії, а показниками такої ефективності й активізації є повноцінне забезпечення прав, законних інтересів та обов'язків місцевого населення, структурованого в комунально-муніципальні та регіональні колективи, а також органи територіальної самоорганізації [2, 19].

Перевагами та позитивними наслідками децентралізації є :

- час і місце прийняття рішення відповідають очікуванням з боку громадськості (особи, колективу, громади тощо);
- реалізація рішення відбувається за участю суб'єкта прийняття рішення, або під його відповідальність. Відтак час і місце прийняття рішення є адекватними часу і місцю його реалізації;
- спрощення системи і процедури прийняття рішення завдяки оптимальній структурі управління;
- прозорість і відкритість процедур прийняття рішення та процесу його реалізації, що призводить до підвищення ефективності адміністративної діяльності, виявлення помилок, джерел їх походження тощо;
- період часу для надходження інформації з рівня виконавця на рівень прийняття рішення і навпаки – значно коротший [2, 20].

За певних обставин децентралізація може мати ризики і небезпеки. У цьому разі деякі сфери державного та суспільного життя не можуть піддаватися децентралізації. Європейська наука оптимізації публічної адміністрації в загальних рисах сформулювала такі недоліки децентралізації управління:

- автономізація цілей. Ризик виокремлення часткових цілей, що не покривають загальних цілей адміністрації та навіть можуть їм суперечити;
- ризик реалізації одиничних амбіцій;
- загроза монолітності політики держави у відповідних сферах;
- дезінтеграція діяльності публічної адміністрації щодо надання публічних послуг та прийняття управлінських рішень;
- ускладнення координації, труднощі узгодження цілей [2, 23].

Основоположником теорії фінансової децентралізації є американський економіст Чарльз Тібу. У своїх працях «Чиста теорія локальних витрат» (1956 р.) та «Економічна теорія фіскальної децентралізації в публічних фінансах: необхідність, джерела й використання» (1961 р.) він розглядає муніципалітети як структури, які пропонують різні кошики товарів (муніципальних послуг) за різними цінами (податковими ставками). Оскільки жителі муніципалітетів мають різні потреби та неоднакові можливості сплати податків, вони переходитимуть з одного муніципального утворення до іншого в пошуку максимальної корисності суспільних послуг, які їм надаватимуться, при мінімальних податкових платежах [2, 25].

Подальшим розвитком теорії фіскальної децентралізації займався англійський учений Уоллес Оутс. В 1972 році в праці «Фіскальна децентралізація» ним було виведено «теорему децентралізації»: «якщо в ізольованому територіальному утворенні існує можливість для надання суспільного блага і його граничні витрати дорівнюють середнім витратам його виробництва в кожному з утворень незалежно від того, надаються вони централізовано чи децентралізовано, то надання цього блага місцевими органами самоврядування в кількості, що

відповідає реальному попиту, завжди буде ефективнішим, ніж його надання центральним урядом у фіксованому обсязі (на постійному рівні)» [3].

Тобто, Оутс звертає увагу передусім на те, що децентралізація видатків має формуватися на основі ефекту асиметричності інформації – оскільки центральні органи влади не в змозі володіти достовірною та повною інформацією про уподобання жителів окремих територій та про особливості виробництва суспільних благ на місцях, функції виробництва таких бюджетних послуг мають бути передані на місця. А фінансування субнаціональних бюджетів, на скільки це можливо, має проводитися за рахунок податків, якими оподатковуються жителі конкретного регіону, тобто, «важливо, щоб видатки мали регіональний характер, а їх побічні ефекти для інших регіонів були мінімальними» [4].

При цьому, Оутс також виділяє необхідність обмеження проведення субнаціональними органами влади власної політики у сфері макроекономічного регулювання та перерозподілу доходів між індивідуумами з метою підтримки малозабезпечених верств населення [5].

Таким чином, спираючись на наукові напрацювання вчених та враховуючи сучасні особливості реалізації політики фінансової децентралізації, обґрунтовано, що місцеві бюджети не можуть бути повністю фінансово самостійними та незалежними, хоча органи місцевого самоврядування мають прагнути досягти максимально можливого рівня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація [Текст]: монографія / кол. авт. ; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К.: УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
2. Дроздовська О. С. Теоретичні засади фінансової децентралізації [Текст] / О. С. Дроздовська // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 19-25.
3. Мацук З. А. Фіскальний федералізм як децентралізована модель формування бюджетного регулювання в Україні / З. А. Мацук // Фінанси, облік і аудит. – 2014. – Вип. 1. – С. 81-94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Foa_2014_1_9.pdf. 36.
3. Бикадорова Н. О. Податкові доходи у фінансовій децентралізації місцевого самоврядування / Н. О. Бикадорова // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(1). – С. 74-83. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2010_7\(1\)_10.pdf](http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2010_7(1)_10.pdf).
5. Бюджетна система : підручник/ на наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль : Економ. думка. 2012 – 871 с.

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

*Філіпенко Т. В., д-р наук з держ. упр., професор
Маріупольський державний університет*

Розвиток інформаційних технологій надає унікальні можливості для активного й ефективного розвитку економіки, політики, держави й суспільства, відкриває широкі можливості для всіх громадян. За даними спеціалістів, станом на листопад 2019 року в світі до Інтернету під'єднані 4,1 млрд людей. Найвищий рівень підключення в Європі (82,5%), а найнижчий – в Африці (28,2%). Україна входить до першої десятки країн Європи за кількістю інтернет-користувачів. За даними Gemius, станом на червень 2019 року в Україні є 24,8 млн користувачів Інтернету. Згідно даних щорічного дослідження «Kantar Україна» у 2019 році 74% населення України користується Інтернетом, 85% з них – кожного дня [1].

<i>Сукмановська Л. М.</i>	
МОБІЛЬНІ БРИГАДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ	317
<i>Табашнюк Д. В., Кузнецова Л. В.</i>	
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІСТИЧНА ФУНКЦІЯ ПОЛІЦІЇ	319
<i>Табашнюк Д. В., Кузнецова Л. В.</i>	
ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	321
<i>Тарасов С. С., Франчук В. М.</i>	
СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНАХ І ПІДРОЗДІЛАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	323
<i>Терещенко Д. Д., Майстренко С. В.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.....	324
<i>Топузов Д. І., Філіпенко Т. В.</i>	
ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	326
<i>Філіпенко Т. В.</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	328
<i>Філіпович І. О., Касьяненко Л. М.</i>	
ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	330
<i>Ховпун О. С.</i>	
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦІЄЮ.....	332
<i>Хоміщак Н. І., Люшик О. М.</i>	
ЩОДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МИТНОГО КОНТРОЛЮ	334
<i>Чубіна А. С.</i>	
ПОЛЬСЬКА МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	336
<i>Шамрук Н. Б., Макієнко А. А.</i>	
ДЕРЖАВНА ВИКОНАВЧА СЛУЖБА УКРАЇНИ: ЗАВДАННЯ, ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ.....	341
<i>Шоптенко В. Р., Чубань В. С.</i>	
ЩОДО ЗМІСТУ МЕТОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В ДЕРЖАВІ	343
<i>Ямкова Т. І., Проць І. М.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	345
<i>Ярошенко Б. М., Спіркіна О. О.</i>	
ПРОЕКТ ЗАКОНУ «ПРО ДЕЗІНФОРМАЦІЮ» ЯК ПОТЕНЦІЙНА ЗАГРОЗА СВОБОДІ СЛОВА В УКРАЇНІ	347

**Секція 8. Кримінальне право та кримінологія;
кримінально-виконавче право**

<i>Акімов М. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ РУМУНІЇ.....	349
<i>Красій М. О.</i>	
ОСОБИ, ДО ЯКИХ ЗАСТОСОВАНО ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, ЯК СУБ'ЄКТИ ПРОБАЦІЇ	351